

[Starcke.]

folkerigere Egne Jord af lige Godhed af meget højere Værdi end langt fra Købstæderne og i mindre beboede Egne. Langt rigtigere troe vi det derfor at bestemme Hartkornet efter Jordens Værdi; thi denne udviser bedst, hvor meget Jorden indbringer i Penge, og af dette Indbringende og ikke af den boniterede Jords Kvantitet kunne Skatter billigen ydes af Alle.“

Dette er ren Retsstatspolitik, 75 Aar før Henry George skrev sit Værk „Fremskridt og Fattigdom“.

I Aaret 1720, da den store nordiske Krig var afsluttet, paaligner man Krigshartkornsskatter med 3 Mark pr. Td. Hartkorn.

Efter at den skaanske Krig i 1679 var sluttet, fik vi i 1685 den store, berømte Matrikulering af Danmarks Jord, hvor Danmark gik i Spidsen for alle Europas Nationer under et fremragende Arbejde af Professor Dinesen, von Støcken — og Ole Rømer for Københavns Vedkommende, og i 1688 faar vi de store Hartkornsskatter, som endnu i 1690erne androg 6 pCt. af Danmarks Jordværdi.

I Begyndelsen af 1600-Tallet havde Danmark gennemlevet 4 store Krige, først Kalmarkrigen, saa Kejserkrigen og saa de to Karl Gustav-Krige, og Danmark var i 1660 saa langt nede som maaske aldrig i sin Historie, og det var langt mere ødelagt, end det er nu. Da kommer Hannibal Sehested til at staa i Spidsen for Danmarks Finanser, og det første, han gør, er at prøve at afvikle den store Statsgæld og bringe Staten ud af Statsbankerotten, og det gør han ved at give Kreditorerne Krongods, og samtidig sigtede han dér paa at faa Krongodsene ud i privat Drift, idet det var hans Overbevisning, at privat Drift af Jorden var mere lønnende end Statsdrift. Efter at han havde afviklet dette, skrider han til en Vurdering af Jorden i Forhold til den gamle Landgilde, gennemfører Matrikulerne af 1662 og 1664 og paaligner Hartkornsskatter, saaledes at han faktisk dér paa en Maade foregriber Loven om Jord i offentlig Eje. Professor Fridericia siger om disse Hartkornsskatter, at trods deres Mangler var man her naaet til en Vurdering af Danmarks Jord til Skatteansættelse, det første Forsøg paa noget saadant siden Valdemarernes Tid. Og Adam Fabricius siger, at lige op til vore Dage har disse Hartkornsskatter været Hovedhjørnestenen for Statens Finanser. Man kan deroverfor sige, at i de Tider var Ejendomsværdierne Hoved-

parten af Realværdierne i Danmark, og det er rigtigt. Nu har vi en Grundskyld i Danmark paa ca. 130 Mill. Kr. om Aaret, men dog maa det siges, at dette er en mindre Kvotapart, end det har været tidligere, for endnu i Midten af forrige Aarhundrede androg Jordskatterne over Halvdelen af Skatteprovenuets. Men det har ikke været den eneste Udvej til at dække et Underskud eller skabe Indtægter for det offentlige. For efter 1660 møder det store Hartkorn, nemlig Rigsraadet, frem paa Rigsdagen med et detailleret Forslag om at redde Danmark ved Hjælp af indirekte Skatter, Told, Forbrugsafgifter og Afgifter paa Arbejde. Der foreslages Skatter paa Salt, Korn, Klæde, Øl, Vin, Parykker, Karosser, ja, endogsaa paa Bryllupper. Men Hannibal Sehested og Borgerne og Bønderne fejede dette Forslag ned af Bordet og gennemførte i Stedet for Jordskyldsætningen og Jordbeskatningen og skred endogsaa til at afskaffe Forbrugsskatterne, de saakaldte Konsumtionsskatter, som blev ophævet.

Nu staar vi i 1945 over for parallelle Problemer, og vi kan ikke dér undlade at beklage, at man under Krigen har suspenderet de periodiske Vurderinger af Danmarks Jord. Men det ser dog ud til, at vi nu alligevel skal fortsætte Kontinuiteten i Danmarks Politik, idet Socialdemokratiet paa sin Partikongres har fremsat sit store Grundskyldsforslag, som vi haaber snart at se fremlagt i dette høje Ting. Videre har Danmarks Husmænd fornyet deres Krav om Grundskyld, om Frihandel og om Skattefrihed paa Bygninger, paa Arbejde og paa Omsætning; og endelig har Retsforbundet fremsat sit Forslag om Orden i den offentlige Økonomi. Jeg synes, man kan sige, at Retsforbundet har ikke levet for-gæves, og det slutter jeg deraf, at Socialdemokratiet 6 Gange tidligere har stemt imod parallelle Forslag, naar de var fremsat fra vor Side. Vi ønsker at hilse det ærede Medlem Hr. V. Buhl som en Foraarsvalse — idet vi ser bort fra, at det ganske vist var Efteraar, da han fremsatte sine Forslag paa Socialdemokratiets Kongres.

Naar det i Regeringserklæringen hedder, at Regeringen ønsker en Rationalisering af Skattesystemet, saa er vi meget interesserede i denne Bemærkning. Vi ønsker i høj Grad en Rationalisering af Skattesystemet efter de Principper, som jeg her har tegnet op gennem Historien, og naar det i Regeringserklæringen desuden hedder, at der ønskes en effektiv Kontrol med Truster, Monopoler og tilsvarende økonomiske Magtkoncentrationer, saa gaar vi ud fra, at dette